

Epické divadlo

- rozbitie divákovej ilúzie, ať na javisku sa predvádza skutočný život postáv. (život skutočných postáv) → divák si má uvedomovať, ať

SLEDUJE LEV DIADELNE PREDSTAVENIE

má byť angažovaný k porovnávaniu divad. príbehu s realitou a svojím životom

- prv. čas je nahradený MINULÝM
- množstvo postáv, ačta zmena scény
- epic. hra v medzilitulkoch povie dopredu, čo sa stane

BERTOLT BRECHT

MATKA GURČA A JEJ DETI

↳ 30r. vojna

↳ dej narúšaný medzilitulkami, autor chce diváka donútiť rozmyšľať nad tým, čo vidí

↳ Matka Gurča - nepochopí, ať ona je obeťou vojny; pragmaticky vyjde von (živí ju)

Anna Fierlingová (Matka Gurča) - syn vstupuje do vojska

- zabije jej oboch synov, zastreliť nemú dcéru (chce bubnovaním privolať pomoc pre ohrozené deti v spiacom meste)
- motív cesty v bludnom kruhu (táča voz s tovarom, lebo ať na vojne sa dá zarobiť)

KAUKAZSKÝ KRIEDOVÝ KRUH

- kľúč. úlohu má spevák - oboznamuje divákov s príbehmi
- dielo inšpirované orient. príbehmi - zápas dobro-zlo

SLUŽKA
GRUŠA

GUVERNEROVA
ŽENKA

SYN

Kantár, zabitie guvernera pri povstaní, Gruša zachráni dieťa, vydá sa za vojaka

Pr. čas ho matka žiada spať

ta práva, slušna sa veda, sudca, kruh, sila, ktorá ho vyťahuje do sveta, dieťa prichádza sluške

Americká psychologická dráma

TENNESSEE WILLIAMS

Elektrická zvaná Tůžba

Stanley (imida chlapa)

Stella

← sestry

Blanche

uteká v ^{smutný} hrany
a nešťastná manželka.

- psych. dráma; B. uteká k sestře a švagrovi (elektr. Tůžba, Cintonu)
- skrývá alkoholismus, kt. lieči svoje problémy. Snaží sa opantat švagrovo kamaráta (S. ho upozorní na jej ^{Stanley} nemožnosť)
- B. - nietav pre chorobný ^{Stanley} výťah
- príjemnosť, návilie, brutalita - NIČIA ĽUDSKÉ VŤAHY

Mačka na horúcej plechovej streche

- v bohatej južanskej rodine komiera na rakovinu panovajúci otec
- príbuzní intrigujú, aby si zaistili čo najväčší podiel z dedičstva
- proti nim stojí Maggie (manž. najmladší syn) - musí medzi príbuzn. "tancovať ako mačka na horúcej streche"
- nakoniec si ešte rešpekt svojej a lásky manžela

ARTHUR MILLER

Smrť obchodného cestujúcего

- psych. dráma, analýza života priemerného Američana
- Willy Loman - zrieka sa vrodeneho nadania na tesárske remeslo, stal sa obch. cestujúcim (vidina zbohatnutia)
- nevšimá si chyby svojich detí; ^{overval} odhodlal sa žiť a synovia
- Happy (najst) - gigolo; Biff - ^{overval} bežný život
- Willy - zostávajúci muž, má je ochotný sa prepadiť, stráca prácu
- uvedomuje si, aký je jeho život = PRETVÁRKA
- Biff sa snaží povedať otcovi, čo pochopil, premôže ho súcitiť, rozpláče sa mu na pleci ^{prírodný náhod}
- samovraždy (dokonalá nehoda) - snaží zabezpečiť rodinu
- Biff odmieta penziu

1. Charakterizuj POSTMODERNIZMUS.
2. Predstav dielo HENRI ROŽE. (s. 150)
3. Predstav diela MAGICKEHO REALIZMU a VVED' JEHO ZNAKY (text s. 120)
4. Vysvetli, prečo román 1984 nazývame ANTIUTOPICKÝ. (s. 128.) Prukaz na znaky fantastiky.
5. Charakterizuj TOTALITNÚ LITERATÚRU. Predstav roborace totality v literatúre. (s. 128 a s. 55)

5. Totalitná literatúra zobrazuje život v totalite a totalitu skutočnú alebo vymyslenú.

George Orwell, zobrazuje vymyslenú totalitu (fantastická lit.) vo svojich ^{totalitných} románoch *1984* a *Farma* 1984.

Alexander Solženicyn ~~zobrazuje~~ zachytáva skutočnú totalitu, kt. mal, keď strávil ~~svoj~~ istý čas v gulagu, lebo bol obvinený z protičk. činnosti. Napísal *Jeden deň Ivana Denisoviča*, ^(novela) *Arkanum*, *Ústredie Gulagu* a novelu *Makimovič Chalov*. V dielu *Jeden deň Ivana Denisoviča* zachytáva každodenný život v gulagu, ale bez citového napätia a pokusu.

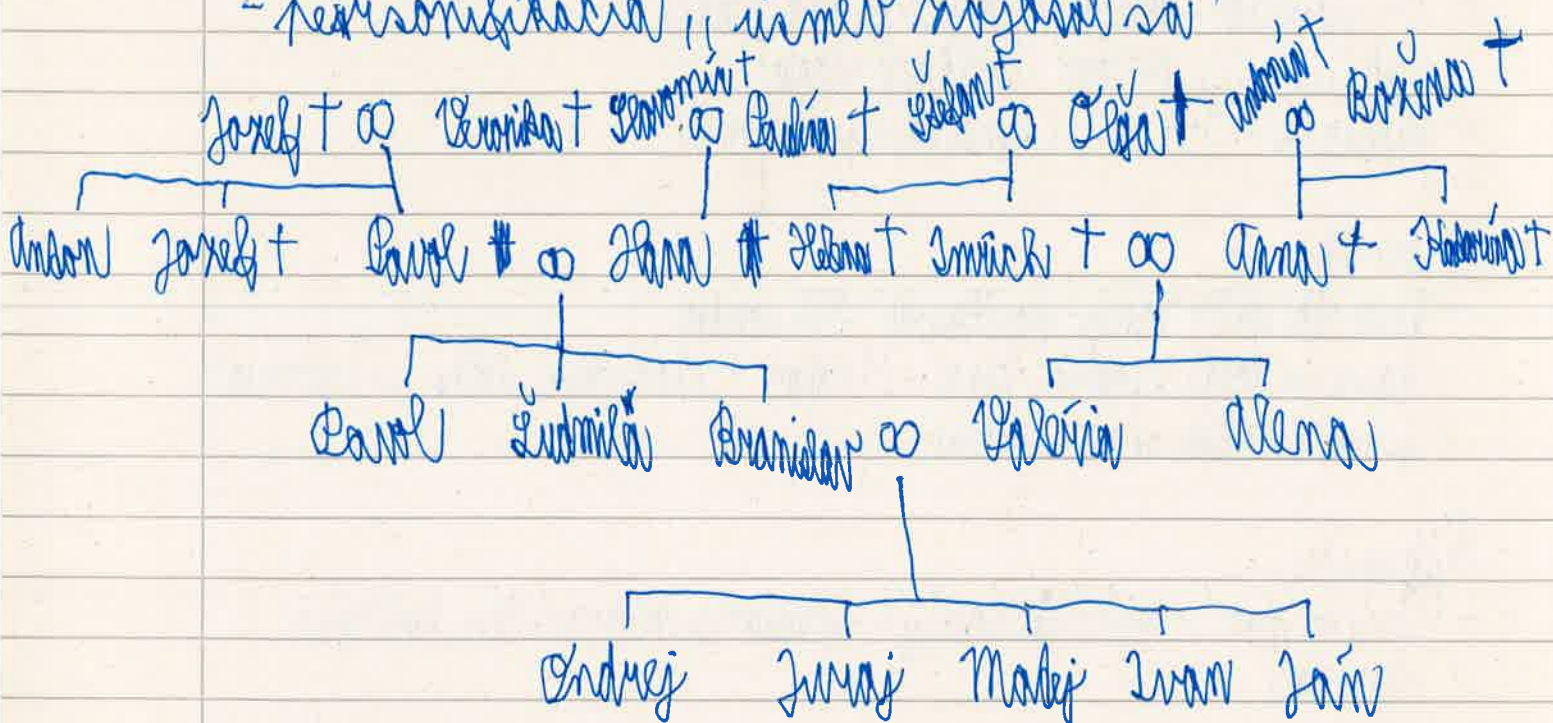
4. Lebo zachytáva antihistóriu, totalitnú budúcnosť (utopická) sa ne deje. Hlavným znakom fantastiky je použitie vymyslených krajín (Severná Európa, Východná) namiesto skutočných, existencií namiesto, keďže neboli vytvorené (veršovaná...), vymyslený jazyk a politická a myšlienka.

3. Diela sú isto robor samoty a trvajú napred ohlasenej smrti od autora
Gabriela Garcia Márquez. Knahy: *Dieľo Dej dieľ je ^{sa odohráva} ~~slavensky~~ v realite*
(uveriteľnom prashedí), ale obsahuje prvky sajamna a budúci
a ľudovej slovesnosti (napr. duchovia, poruky). ~~Edo hna~~ je významy
na latinskú ameriku.

- sonet
 - sonet - knelka
 - veršová forma
 - měřaný počet veršů
 - 2 kvadranty a 2 tercely
 - řeči
 - antiteza
 - 2 - synéza - klíč k sonetu je last vředy
 - cyklus + 15 sonetů - knelkový verš
 - šejkspír - 3 + 4 + 2 (synéza a poslední)
- Petrarcha
 - Spemník oltar Sonety pro Laura - 366 sonetů
 - Lajne miloval vydatná žena - 21 let - celoživotní láska / inspirace
 - před smrtí a po smrti
- Šejkspír
 - Černá paní - národní lásky - předkova milovanému, konkrétní slova
- Hviezdoslav 4 + 4 + 6
 - Sonety
 - Humné sonety - reakce na vojnu
 - ostrý negativ a málo optimu
 - 1. část - hroty, 2. část - kodpovolení, 3. část - bolest, chcem
 - 1. sonetová vojna
- Jozef Vrbna

- #Koloman Baráň - Len na lúč
- básnické zvolanie x3 "Oh, ...!!"
- epiklon, nabudnutia hrob

- Svetozár Hruban - Tajný - Ticho
- synestesia, "olepený krásou"
- epineura, "maja - maja"
- personifikácia, "umier majaral sa"

Charakteristika člena rodiny

Počul, čo včera jích správiach, bola nová informácia o slávnom skladovi pohľadov, norbersovi Hermianom. Je slávny, ale skoro nikdy o ňom neverie detaily. Preto som sa rozhodol, že vás o ňom informujem, keďže je to môj milovaný. Norbert, môj bratranec a piateho kolena, je nemanežer. Práve on je, že nikdy v živote nebol samostatný. Jeho dovednosti duka ho hneď po matke odviaza od rodného mesta a formovala jeho celý život. Na živobytie si prvky, ktoré predávajú mesa, teda pohľadov, do kaviarňu a rôznych pohľadových pohľadov. Je teda najslávnejší sklad pohľadov, ktoré sú výborné deklarovanie kaviarňu, pohľadov, a ochanným odoslan.

preskúmaná rôzne oblasti. Je veľmi ⁴¹² ~~klintový~~ ^{robočný} a
sperliový, čo veľmi kontrastuje s tým čo by jeden čakal.
Tieto vlastnosti získal práve vďaka hladaniu pokladov,
keďže je to činnosť zdĺhavá a práca. Takisto je
veľmi opatrný, čo je jedna zo základných vlastností
salernáncov je to presnosť v jeho dohadnutiach.
Mnoho dobrodruhov zahynulo kvôli mnohým poklesiam,
zosuvom pôdy a lupičom. Toto však nie je jeho prípad
lebo keby bol, nehovorilo by sa o ňom v správach.
Čím sa to vlastne preslávil? Preslávil sa nájdením
starovekých metov a iných výtvorov. Takisto sa mu
podarilo nájsť vojenskú techniku, vďaka čomu je teraz
taký bohatý a môže si dovoliť ešte kúpiť nové vybavenie
a pracovať efektívne.

Ako by ho však jeden spoznal, kedy by sbesol na mi? Najprv by bolo možné si všimnúť jeho výšku, ktorá je menšia než priemer. Je ~~telo~~ jedna, celá sedemdesiat metrov vysoký a váži sedemdesiatpäť kilogramov. Má veľmi dlhé ruky, ktoré musiahajú až po kolena. Na rukách má viacere stopy po vyraneniach, ktoré nadohľadujú svojich výpravách. Charakteristické xpreto sú podlhovavé horizontálne jazyky, ktoré mu boli spôsobené krvím, cez ktoré sa prederal. Podobné jazvy má aj na odtvrdých častiach nôh. Odkryté časti tela má opaleté, kvôli dĺžim pobytom vonku. Jeho rúk jeho tela je však okrem hlavy je zakrytý tmavými brúskovitými nahriatimi a bruchom, pričom jeho prsty a hrudník má vždy zakryté ^{ochrannými} rukavicami. Jeho brucho je obvykle sivé farby, mierne avšak môže byť modré. Má krátke hnedé vlasy na svojej nerovnanej hlavě. Jeho tvár nie je ničím výnimatná, teda okrem niekoľkých jaziev, ktoré sú ľahšie nerovinné. Čo avšak pánem uľviesto očí, je to, že nemá jeho oči. Jeho

~~To najkrajšie v mojom živote bolo akurát~~
~~keď som bol svedkom nepochopiteľnej udalosti. Z obdivného~~
~~ucla odleka.~~

Človek, ktorý je pre mňa majákom

Vždy ste mi počuli o tom prešľanom svetle,
 ktoré pred týždňom zachránilo ľudí pred nameraním do
 údesu. ~~Čo však bolo príčinou tohto spásonosného úkazu?~~
 Prekvapivo, bol to človek, presnejšie môj známý, Antonín Eliar.

Antonín Eliar, dvadsaťpäť rokov starý, ~~občan~~ starý
 vodič električky, má nepochopiteľnú schopnosť. Silou vôle je schopný
 vydávať nariadenie na svojho šmyku. Túto schopnosť získal len
 nedávno, potom čo mu spadol ^{malíčko} meter do dymu. Tento
 incident v ňom vyvolal veľmi nepríjemné society. Obyčajný
 človek by sa takto zachránil s ľahkou malíčkou a smiech by
 sa s tým. Antonín však nie, Antonín je muž spravodlivosti
 a nemechá sa vôľou sa poradiť. Doteraz sa súhlí s
 vesmýrnymi agendami a systémom, čo zabíja veľkú časť jeho
 voľného času. Čelí jeho deň ~~spas~~ zvyšok svojho voľného
 času trávi rôzne. Montuje stroje, zlepšuje svoje schopnosti,
 používa internet alebo spí. Ani sekundu nemechá prejsť a
 uvedomuje si, že najmä v tomto plynu času nie je možné
 zastaviť jeho deň je vždy dokonale naplánovaný, rovnako
 s ponechaním ~~volnosti~~ štruktúry pre ~~seba~~ nepredvídané udalosti,
 čím sa veľmi ľúbi pokusovať, ktorý sa pokúša
 ovládnuť svoje dni.

Antonín ~~nie je~~ ^{je} vôbec spoločenský. ~~Doteraz ani~~ ^{zvyšok} zvyšok
 medikálnych výskumov, radane príkladov. Nie je to však
 spôsobené zlobou alebo strachom, jeho pragmatická duša
 mu medáva maďre dôvody sa niečím takým tým zaoberať.
 Vôbec mu to nechýba a aj ja som ho spoznal
 len vďaka špeciálnym okolnostiam, keď keď jeho električka
 explodovala motor. Pri tejto udalosti spa objavila jeho
 chladná hlava a neobjavenosť. Tam odpojil elektrinu,

evakuoval cestujúcich a zavolať pomoc. Česko mal ako
perfektné premyslené a nespáril sa nebezpečenstvom. Tiež
vlastnosti ho už dostali z viacerých problémov,
ak by ste chceli identifikovať toho zaujímavého človeka,
mali by ste sa najskôr pozrieť na jeho tvár. Na dvári
vždy nosí tmavé ochranné okuliare, určené na ochranu
pred iskrami a silným žiarením. Robí tak neopatrnosti,
keďže elektrody sa občas poškodia a je nutné ich opraviť.
Má krátke tmavé vlasy, štíhlu postavu a štíhle ruky. Jeho
nos a ústa sú nerovnako a celkom obyčajné. Oblečenie
má v oblečení striekať s logom mestského dopravného podniku
a krátke modrasté džínsy. Na pravej ruke má dlhú
jazvu, vedúcu od náčelníka metrolakia až po jeho
koniec. Nadobudol ju keď našim zautočil podrozkami
cestujúcich kusom skla. Toho jazva, s špeciálne okuliare a
logo dopravy sú najlepšie značky na identifikáciu.

Andonín Elian je veľký miláčik, ^{hájik} nášho mesta
a dúfam, že nám ešte veľa krát pomôže

✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
d, l, b, b, c, č, s, i, l, s, i, a, n, y, p, o, c, i, s, t, n, e

Úvod - Úvaha

Sociálna internetová sieť - náš sluha či pán?

Keď chceme rozhodnúť nad tým, či je sociálna internetová sieť náš sluha či pán, mali by sme si uviesť, čo to je vlastne sociálna internetová sieť je. Podľa nás je sociálna internetová sieť je to platforma umožňujúca slúžiacu na budovanie sociálnych vzťahov a sieť medzi ľuďmi s podobnými záujmami. Do toho teda spadajú aj internetové fóra a iné služby. To, či je sociálna sieť našim sluham či pánom.

" Najjasnejšie pojmy sú často zakomunikované složitými výrokami. "

~~Tohto je veľmi~~ Je zaujímavé, tento citát pochádza od Cicera a pokúsime sa zamyslieť nad tým, či je skutočne pravdivý a platí aj v tejto dobe.

Na odsekovanie tohto tvrdenia si vezmeme pojem "Lenko". Prvé, čo človeku napadne, je to, že je to krížok, okolo ktorej obieha Zem, a Aková Zem osvetľuje, že to určite skutočne také jednoduché? Tu sa hneď dostávame ku složitým výrokám. Zem nemusí obiehať Lenko. Nemusí ani byť osvetľovaná Lenkom. Takto sa dostávame ku tomu, čo vlastne je svetlo. Elenie alebo čarlie?

Ako správne nvladnúť stres?

Stres je veľmi častý problém pre ľudí v dnešnej dobe. Pôvodne stres slúžil našim predkom ako mechanizmus na zlepšenie výkonu v krízových situáciách, teda pri úteku pred niečím alebo v boji s iným živočíchom. Presavuje sa najmä uvoľňovaním hormónov zlanami, zrýchlením srdca a naskočením trávenia. Zvyklo to pomáhať, ale ak to robí škodu. Ako je teda možné v dnešnej dobe nvladnúť stres?

Roznako ako s inými problémami je možné riešiť prejavy alebo príčiny. Najprv sa budeme venovať tým príčinám. Ak je človek dlhodobo pod stresom, jeho trávenie sa zhoršuje a je neustále hladný. Väčšina ľudí soto rieši konzumáciou čo koláče a iných sladkostí, čo vedie ku nadváhe a môže to aj naziakať financie kvôli domy, ktoré tieto produkty sú drahé. Podľa nás je vhodnejšie nedostatok živín riešiť zeleninou a veľkým cukrom. Želatina doplní človeka kyselinou na dlhý čas, je nízkoenergetická, lacná a zdravá. Cukor je skvelý na rýchle doplnenie energie pred výkonom a

zároveň je lacný a v malých množstvách nie nevyhnutný.
Výšší krvný tlak a zvýšený pulz je ~~prírodné~~ vhodné
riešiť kúpaním sa v teplej vode, keďže pri vyšších
teplotách sa cievy rozširujú a teplá voda pôsobí
upokojujúco.

Ďalšie než riešiť ~~stl~~ prejavy a dôsledky je im predchádzať
odstraňovaním príčin. Preto často sa odporúča meditácia
a spomalenie životného tempa. Podľa nášho názoru je
toto silný prístup, najmä kvôli zmiešaným produktivitám a
plytvaniu časom. Navyše ku tomu má väčšina ľudí
neschopnosť meditovať, keďže to zvyšuje smútok, sústredenie,
akceptáciu a ochotu plyvať časom. Odporúčame namiesto
týchto nevhodných metód si radšej uvedomiť to, že
často sú výsledky nie až také podstatné, ako sa zdajú a existuje
veľa opravných prostriedkov. Čakaj si, keď sa uvedomíš to,
že isté meškanie je akceptovateľné a sledovanie času
je kontraproduktívne.

Či správne ~~zvládnuť~~ stres sa dá ~~často~~ najmä prevenciou,
často nepružnosťou vplyvov černej dôležitejši niektorým aktivitám
a výsledkom, nezapínaním sa s malým meškaním a neledovaním
rodín, ak sa niekomu ^{stane} porúča.

Spôsobmi, ktoré sme spomenuli, sa dá stres ^{podľa nás,} zvládnuť
aj bez zvýšených výdarov a nadmernej námahy. Navyše
všetky možnosti, že existujú aj lepšie metódy zvládania stresu,
ako tie, ktoré sme predložili.

Výdobyšky modernej techniky - ovládame my ich alebo oni nás?

V dnešnej dobe sa každým dňom stretávame s výsledkami ~~modernej~~ modernej techniky. Väčšina ľudí má mobil, auto, elektrické osvetlenie, gélové pero a prístup na internet. A toto všetko, čo máme s nimi súvisí. Pýtame sa, či ovládame my ich alebo oni nás?

Často poznáme závislosť na sociálnych internetových sieťach. Ľudia vymieňajú skutočnú realitu na internetové stránky a do seba a zhoršujú sa ich duševný stav. Rozsypne priechádzajú depresie a soľky žalostnej radosti a škaredo, a potom sa ľudia ukončia skocím pod vlak. Je veľa štúdií výskumov o tomto probléme, ktoré sú ale úplne zbytočné, ako sane v lede. Nič sa nemyslí a problém pokračuje. Náš názor na túto vec je, že toto je dvojitý problém, ktorým sa neplatí zaoberať. Niektorí dokonca môžu povedať, že toto je odstránenie slabších jedincov a lepšie je to teda ľudstvo. Tento názor je podľa nás veľmi priškrutý na vlny, ak nemáme s ním osobný problém.

Poviemme sa teraz však medzi najpodstatnejším ovládaním technológiou výdobyškami modernej techniky. Najväčším príkladom je využívanie matematiky a fyziky v školách. Od nás sa očakáva, že majú kalkulačky a že teda ich učiteľka nemôže počítať rýchlo a efektívne bez kalkulačky. Skúsme sa spýtať, koľko je 123 krát 47. Ešte rozmišľujeme ľudské sly výsledok alebo mu to dlho potrvá. Preto teda bola výuka matematiky?

Ďalší vplyv, ktorý sa nás osobne dotýka a týka sa nám veľmi má život, je rozsah asistovanej mobility. Jednoduché povedané, dosť prosím, bicykel, verejnej dopravy a iných dopravných prostriedkov. Od každého sa v dnešnej dobe očakáva, že sa dokáže prekonať 30 kilometrov na menej ako štyri hodiny. V tomto dôvode sa školy a obchody sústreďujú vo veľkých obciach a

Myslíme si, že niekto z výdobytky modernej techniky veľmi ovláda. Ime dym blboto sklamania sme rozpočítali a akurátom stavom.

Myslíme si, že niekto z výdobytky modernej techniky veľmi ovládajú. Ime dym blboto sklamania sme nepokojne a akurátom stavom.

rozhodne a nievhodne. Jednou dleka to filmu mi vyhovelo
vyhovelo a ~~to~~ film a dobre sa film pozeral. Jedine, co
mi prekážalo boli niekde časti, počas ktorých sa kamera
sočila alebo nevhodne pohybovala, z čoho mi bolo nepríjemne.
Celkovo by som dielo hodnotil kladne a odporúčil by
som ho aj ďalším.

Škola - Základný ročník - Školská slávnosť

Vážení priatelia, vítam vás na školskej slávnosti
slávnosti triedy Zbiera A. Školská slávnosť je jedným
z najpodstatnejších ~~školských~~ ~~školských~~ ~~školských~~ v živote
každého človeka. Rád by som vám teda povedal
niekoľko slov na úvod tejto slávnosti.

Uvedavame sa tu všetci v poslednom ročníku nášho
predvysokého školského vzdelávania. Spoločne sme
prešli prvý stupeň, kde sme sa učili písať, čítať
a počítať. Vtedy sme ešte boli veľmi mladí a nevedeli
ale si vtedy sme boli odhodlaní sa poctivo vzdelávať,
rozvíjať svoje schopnosti a talenty, a tak sa pripravovať
na naše budúce uplatnenie v spoločnosti. V tomto
case sme si ešte plne nevedomovali aký obrovský
dar je vzdelanie, a akým stojí škola nám dáva
naši učitelia, ~~naši učitelia~~ naši učitelia, naši učitelia,
našich rodičov a celej spoločnosti. Učili a predpeli
soko veľmi veľa počas mnohých hodín, a čo sa nám veľmi
denných hodín a bezsených nocí, aby sme my
ich rodičia a ich deti, mali poznanie a schopnosti,
ktoré aj v dnešných časoch pravidelne využívame.
My sme im nie vždy prave vďakaovali ich prácu
a niekedy sme aj priamo vzdorovali, ale oni mali
vždy s nami trpezlivosť a nikdy to nevzdávali.
Tieto časy veľmi formovali naše osobnosti a bez
nich by sme boli tu neboli.

Vďaka úsiliu všetkých prítomných, sme sa dostali do piateho ročníka a na gymnázium. Tu sme rozvíjali schoposti, o ktorých sme ani nevedeli, že ich máme. Mnohí sa vďaka dobrému vedeniu pedagogickým zborom, začali zaujímať o fyziku, chemiu a iné smery, ktoré sú v dvadsiatom storočí čoraz podstatnejšie. Niektorí dokonca dosiahli kvalitu potrebnú na umiestnenie sa na medzinárodných súťažiach. Preukázali a uplatnili svoje schoposti na vzornú reprezentáciu školy a aj vďaka nim je táto škola jedna z najlepších na Slovensku.

Toto obdobie bolo pre nás veľmi бурulentné. Prišlo mnoho nových ľudí, ale s niektorými sme sa museli rozlúčiť. Opustili nás naši bývalí spolužiaci, avšak ostali sme s nimi v kontakte. Vyskúšalo sa mnoho dverí a triednych učiteľov a prekvitala medzinárodná rivalita. Ten čas bol pre nás všetkých asi jeden z najnamáhavejších. Toto všetko sa však skonilo šťastným spôsobom (vied do dvoch v škole).

Od toho okamihu sa všetko upokojilo. Každým dňom sa upokojovali, začali sme navštevovať semináre a pripravovať sa na maturitu. Žiaci pokračovali vo svojich doterajších záujmoch, ale našli si aj nové záujmy.

Od toho všetkého sa budeme stretávať pri jednom stole, a spomíname na minulosť a plány budúcnosti. Teraz si však všetci užívame túto slávnosť. Prajem vám veľa zdravia a spoločného potešenia na tejto slávnosti.

Plánovný prejav pri otvorení školskej knižnice (Plánovný prejav)

Vážení priatelia,

vítam vás pri príležitosti otvorenia novej školskej knižnice našej školy.

Školská knižnica je jedným z najpodstatnejších miest v škole. Je to zdroj literatúry pre našu školu a miesto aktívneho oddychu pre všetkých žiakov. Žiaci si tu môžu rozširovať svoje vedomosti a zblížovať sa s literárnymi dielami. Dôležitá je aj možnosť požičať si knihy na určitý čas a tráviť s nimi voľný čas. Žiaci si tak rozvíjajú svoju čitateľskú gramotnosť a učia sa čítať s porozumením.

Schopnosť čítať, ale aj porozrieť prečítanému, je jednou zo schopností, ktorá odlišuje človeka od ostatných živočíchov. Už v dávnej minulosti bola táto schopnosť znakom vzdelanosti a inteligencie, lebo umožňovala ~~prestať~~ súhrn informácií a prenu analýz v case aj priestore. Vďaka písmu vieme, čo sa dialo na čias egypťanov, na aké veci myslili ~~aké~~ ~~bol ich smysel ich života~~ a aké veci ako vládol. Písmo nám teda odkrýva tajomstvo minulosti, ktoré by sme inak nemohli vyriešiť.

Čítanie sa ale dá využiť aj inak. Rovnako podstatné ako získanie objavov, vedomostí a histórie je šírenie dobrých pocitov, pohľadov na svet a abstraktných myšlienok. Väčšine z nás, keď sme ešte boli mladší, čítali rodičia, prababky a učiteľka rozprávkové knihy. Boli pre nás tým najlepším prostriedkom na naučenie sa základných ľudských hodnôt, ako sú usilovnosť, úsilovnosť, odhodlanie, česť, súdržnosť a poctivosť. Bez nich by sme nikdy neboli takí, akí sme dnes, keď sa pripravujeme pri otvorení novej knižnice. Teraz sme však už schopní čítať sami a preto knihy pre nás vždy

1. POKRAČOVANIE V TRADÍCIÁCH REALIZMU

Ukážka 1

Na spiatočnej ceste nikto z nás nerozprával. Astarita sa stále na mňa díval, aj keď viac s pokorou než s túžbou; no jeho pohľad ma teraz nijako neprivádzal do rozpakov a nepociťovala som už ako pri príchode túžbu prihovoriť sa mu a byť k nemu láskavá. S rozkošou som vdychovala vietor, ktorý mi fúkal do tváre otvoreným okienkom, a mechanicky som na kilometrovníkoch kontrolovala vzdialenosť, ktorá nás delila od Ríma. V istej chvíli som však pocítila dotyk Astaritovej ruky a zápät som si povšimla, že sa pokúša vtlačiť mi čosi do dlane, azda kúsok papiera. S údivom som si pomyslela, že sa chce so mnou aspoň písomne dohovoriť, keďže nemá odvahu zhovárať sa so mnou. No keď som spustila zrak, videla som, že je to bankovka zložená vo štvoro.

Upreto sa na mňa díval, usilujúc sa pritom zavrieť mi prsty a zakryť bankovku; v prvej chvíli som mala v úmysle hodiť mu ju do tváre. No súčasne som si uvedomila, že to by bol len vonkajší prejav vyplývajúci skôr zo snahy napodobňovať než z hlbokého duševného pohnutia. Pociť, aký ma v tej chvíli ovládol, ma zarazil a od toho času som ho už potom, keď som prijímala peniaze od mužov, nikdy neprežívala tak jasno a intenzívne: pocit spoluviny a zmyslovej súhry, akú predtým v izbe hostinca nemohlo vo mne vyvolať ani jedno jeho poláskanie. Bol to pocit nevyhnutného podrobenia, ktorý mi naraz celkom odhalil novú, dotiaľ neznámu črtu mojej povahy. Určite som vedela, že mám peniaze odmietnuť; no súčasne som cítila, že ich chcem prijať. A ani nie tak z chamtivosti, ako skôr z pocitu novej radosti, ktorú mi v duši vyvolala táto ponuka.

Aj keď som sa rozhodla bankovku prijať, jednako som naznačila odmietavé gesto; a aj to bol inštinkt, bez tieňa vypočítavosti. Astarita naliehal, pričom mi stále hľadel do očí, a vtedy som preložila bankovku z pravej ruky do ľavej. Zalialo ma akési čudné vzrušenie, tvár sa mi rozohorela a dych mi zastavovalo. Keby bol Astarita schopný v tej chvíli usudzovať o mojich citoch, mohol by si azda myslieť, že ho milujem. Nič však nebolo teraz vzdialenejšie od pravdy; myseľ mi silne zaujímali iba peniaze a spôsob i príčina, pre ktorú som ich dostávala.

[...]

Odprevadili ma až po dom: pamätám sa, že napriek únave a výčitkám zmocnil sa ma pocit príjemnej márnivosti, keď som vystupovala z toho pekného auta pred našou bránou, pred očami rodiny železničiara, nášho spolunájomcu, ktorá sa na nás dívala z obloka.

Bežala som sa zavrieť do svojej izby a predovšetkým som prezrela peniaze. Zistila som, že nešlo o jednu, lež o tri tisícové bankovky, a chvíľu, sediac na peľasti posteľi, cítila som sa takmer šťastná. Tie peniaze stačili nielen na zaplatenie posledných splátok za nábytok, ale aj na nákup niektorých iných vecí, ktoré som potrebovala. Toľko peňazí som ešte nikdy nemala a nemohla som sa bankoviek dosť nadotýkať a vynadávať sa na ne. Moja večná núdza mi pohľad na ne len spríjemňovala a takmer som neverila vlastným oči. Musela som sa dlho dívať na bankovky, ako som sa dívala na svoj nábytok, aby som sa presvedčila, že mi patria.

A. Moravia: *Rimanka*,
prekl. D. Jarábek (1947)

Úlohy k ukážke 1

1. Čo priviedlo Adrianu k tomu, aby sa za peniaze podvoľovala mužom?
2. Pomenujte typ rozprávača v ukážke a zhodnoťte výhody rozprávania v 1. osobe.
3. Vysvetlite, čo znamenajú podľa kontextu ukážky pocity: *pociť spoluviny a zmyslovej súhry*.
4. Vyhľadajte časti ukážky, ktoré potvrdzujú psychologickú drobnokresbu.
5. Nájdite v ukážke znaky, ktoré radia román *Rimanka* k neorealistickej literatúre.
6. Diskutujte na tému: *Podoby novodobej prostitúcie. Je prostitúcia v súčasnej spoločnosti tolerovaná?*

Pozrite si

Vrchárka, film, Taliansko/Francúzsko, V. de Sica (1960)
Rimanka, film, Taliansko/Francúzsko, L. Zampa (1954)

- Eucharika
- rímska obchodníčka - Cesira (1. os.)
- útek do Rómu - prihádza o peniaze a priateľov
- násilnenie Cesiry a jej dcéry + osloboditeľskou armádou
- dcéra → prostitúčka, Cesira depresia
- dcéra → zmena, Cesira → zmena

- ① Napíšte 10 najvýstižnejších slov, ktorými by si charakterizoval/i spoločenský a historický kontext literatúry po r. 1945
(slov alebo slovných spojení)

vojna, chudoba, morálka, socializmus, komunizmus, západný blok, východný blok, psychologizmus, štát, polícia

- ② Ako ovplyvnila spoločenská situácia hlavnú hrdinku v diele Rimantova? Uveďte autora diela.

Jej rodina bola chudobná kvôli vojne a musela ~~hľadať~~ pracovať, aby si naplatila náklady a iné veci. Giacomo, do kt. bola zamilovaná, bol aktivista proti fašizmu, chytili ho a presadili spolupracovníka, ktorému sa odvolala sama vrátiť.

Alberto Moravia

- ③ Dokážte v diele Rimantova znaky NEOREALIZMU.

Pracuj s textom

politický aspekt

Ja rozprávam

„Ale ja nechcem... nechcem, aby bol zavretý!“ kričala som plačlivo mu hlasom.

Potom sme obaja smutnili. Ja som sa snažila premôcť svoje veručené a Astorita hľadela na mňa. To prvý raz nebol zrejme ochotný urobiť mi záskakovosť, o ktorú som ho žiadala. No jeho neochotu vyhovieť mi záiste ovplyvňovala aj nechuť, keď si všimol, že som zatúbená do toho, a mi do neho. Položila som si ruky na jeho a dodala som: „Ke ho dajte prepustiť, urobím všetko...“

morálny aspekt - mala iného

nerozhodne sa na mňa díval, a keď som na to nemala náladu, ušla som sa a pomákla mu pery. „Tak čo?“ opýtala som sa, „urobíš mi tú radosť?“

- východný - obmedzenie slobody tvorby
- veľmi obmedzená pluralita
- oficiálna literatúra - socialistický realizmus
- exilová literatúra - samizdaty (prepísali na písacom stroji)
- samizdaty - vydávané v nahraničí
- emigrácia
- snaha o zachovanie autorskej identity
- apikačná lyrika
- socialistické poviedky
- sociálne dráma s prvkami socialistického realizmu

Neorealizmus

- pokračovanie v tradíciách literárneho, sociálneho a psychologického realizmu
- najvýznamnejší lit. smer po vojnovom Itálii
- kinematografici - Federico Fellini
- ~~tema~~ - ~~tema~~ - ~~tema~~ :
 - chudobné vrstvy
 - sociálne problémy
 - morálne problémy
- smerovanie k realistickému dokumentu
- prispôbovanie jazyka - dialekt, regionálne jazyky
- silný vplyv naturalizmu a existencializmu (mucha ako živý tvor)
- rozprávač - 1. os. - zvyšuje autenticitu
- Alberto Moravia - Vychádzať
- Rimbaud - spoločenský a sociálny spol. - soc. norma
- Adriano - rekona, 19 ročník ^{model sociálneho psychologického} - nahý model mamičky (memorálna)
- Ascarita (policijský funkcionár)
- Lorenzo - vrak, násilník, má s Adrianom dieťa, má je Ascarita, má je ho polícia
- Giacomo - študent, aktivista proti fašizmu, zachránený a mučený, presvedčí Ascaritu, má je sa, bojuje
- dieťa Adriano a Lorenzo je prehlásené Giacomo za jeho a zdedí majetky, taká dobrá budúcnosť
- po vojne - reflektuje vojnu → soc. sit. v Ríme (chudobní ľudia)

- - - morálne princípy
- snahy rekonstr.
- spol. sít. (chudobná morava)
- vplyv existencializmu
- rozprávai ~ 1. os.
- morálne problémy

Existencialismus

- filozof. a umelecký smer
- vznikol v Nemecku
- centrum pozornosti - jednotlivci / človek *
- témy - bytie - dôležitosť voľby - človek odsúdený na slobodu
 - človek sa musí rozhodnúť, pasívna = voľba
 - sa rozhodnutie / pasívnu sa nesie zodpovednosť
- človek a nepriateľský svet
- človek najskôr existuje, a potom skutkom vytvára seba
- zodpovednosť človeka na svet - človek svojou voľbou a konaním dáva svetu zmysel
- absurdnosť života - ak smrti sa dopracujeme k naplneniu života
- exist. vo filozofii
 - Søren Kierkegaard
 - Martin Heidegger
 - J. P. Sartre
 - G. Marcel
- v literatúre
 - J. P. Sartre
 - A. Camus
- Jean Paul Sartre
 - "Vedomie národa"
 - Francúz
 - Bytie predkonštrukovaným porokom
 - neexistuje svet, plán sveta, rozhodnutý, ak by sa ľudia mali riadiť

EXISTENCIÁLIZMUS + NOVÝ ROMÁN

OPAKOVAČKA 2
SVET (SJL)

1. Vysvetli pojem "človek odsúdený na slobodu"

Človek sa musí rozhodovať, aj keď je pasívny je rozhodnutia a na všetky rozhodnutia nesie človek zodpovednosť.

2. Objasni Absurdnosť života v existenciálnej filozofii.

Človek naplňuje svoj život ať svojou smútkom

3. Ako vníma ("číta") historik Roger Martin svoj existenciálny
román HUS? ako charakter, hus

4. Charakterizuj existenciálny drámu. Uveď autora diela S VYLŮČENÍM
VEREJNOSTI. Ako autor v diele zobrazuje peklo? Prácu s textom 1.

Jean Paul Sartre

Existenciálna dráma sa nachádza rozhodnutiami postavy, bytím a seba
a pre seba a smútkom. Vychádza z chrisťanskej seba miesta,
časom odložen.

autor zobrazuje peklo ako bytie a seba, sex mávajú rozhodovať
sa, lebo o ňu púť človek smútkom. Ostatní rozhodnutí slúžia ako rozhodla
a každý je mučiteľ aj obeť. Nikto sa nemôže zbaviť náhonom
osobných a mení sa nie zmeniť.

5. Na základe textu 2. charakterizuj nový román. Uveď predstaviteľa
a. Robert Grillet

UKÁŽKA 2

V otvorenom ľavom krídle prvého okna jedálne na strednej okennej tabuli vidieť odraz modrastého auta, ktoré sa práve zastavilo na dvore. Prednými dverami vystupujú z neho súčasne A. i Franck, on na jednu, ona na druhú stranu. A. drží v ruke drobný balíček neurčitého tvaru, ktorý sa na chvíľu celkom stráca na nepriehľadnom mieste obločnej tabule.

Vtom sa postavy už-už blížia k sebe pred kapotou automobilu. Franckova mohutnejšia silueta celkom zakrýva siluetu A. Franckova hlava sa nakláňa dopredu.

Miestami nepriehľadné sklo narúša pozorovanie drobných pohybov. Cez okná zo salónu by sa dalo hľadieť na túto vec priamo, nie pomocou odrazu, aj uhol by bol prijateľnejší: postavy by boli vedľa seba.

Už sa zase rozišli, kráčajúc vedľa seba po kamenistom dvore ku vchodu do domu. Teraz je medzi nimi aspoň metrová vzdialenosť. Presné poludňajšie slnko im nevrhá tieň k nohám.

Keď otvárajú dvere, počuť, ako sa naraz a rovnako smejú. Áno, sú úplne zdraví. Nie, nemali nehodu, malá chyba v motore ich prinútila sa zdržať cez noc v hoteli a čakať, kým otvoria garáže.

Len čo napochytre vypili aperitív, Franck, ktorý sa veľmi ponáhľal ku svojej žene, vstáva a odchádza v bielom, cestou dokrčenom obleku. Jeho kroky sa ozývajú na chodbových dlaždiciach.

A. sa uľahuje do svojej izby, kúpe sa, preoblieka, s veľkou chuťou obeduje a vracia sa sadnúť si na terasu pod okno pracovne, odkiaľ žalúzie spustené do troch štvrtín dovoľujú pozorovať len vrchnú časť jej vlasov.

Večer ju nachádza v tej istej póze, v tom istom kresle, pred tou istou jaštericou na šedivom kameni. Jediný rozdiel je v tom, že boy pridal štvrté sedadlo, ktoré je menej pohodlné, lebo kovová konštrukcia je potiahnutá plátnom. Slnce sa skrylo za kamenné bralo, ktorým sa na západe končí najdôležitejšia časť predhoria.

Svetla chytro ubúda. A. sa už dosť zle číta, zatvára román a odkladá ho vedľa seba na stolík medzi dve skupiny kresiel: dve kreslá sú pod oknom a opierajú sa o stenu a ďalšie dve, inakšie, umiestnené šikmo, sú bližšie k zábradliu. Aby si označila stranu, kde prestala čítať, vložila do knihy – asi tak do prvej štvrtiny – okraj ochranného lakovaného obalu.

A. sa pýta, čo je dnes nového na plantáži. Nič nového. Pri pestovaní sa ustavične objavujú nejaké malé ťažkosti, ktoré sa pravidelne opakujú na jednej či druhej parcele, podľa cyklu pracovných postupov. Pretože parciel je veľa, i preto, že zber úrody sa prevádza postupne v rozpätí dvanástich mesiacov, tieto drobné ťažkosti sa pravidelne opakujú každý deň tu alebo tam.

A. Robbe-Grillet: Žiarlivosť
prekl. V. Dudáš (195)

UKÁŽKA 1.

S VYLÚČENÍM

VEREJNOSTI

PIATY MÍSTUP

INÈS: Ste veľmi krásna. Chcela by som mať kvety, aby som vás mohla nimi privítať.

ESTELLE: Kvety? Kvety som mala veľmi rada. Tu by zvädli, je tu veľmi teplo. Hm! Hlavne, aby sme si zachovali dobrú náladu, či nie? Vy ste...

INÈS: Ja? Minulý týždeň. A vy?

ESTELLE: Ja? Včera. Obrad sa ešte neskončil. (*Hovorí veľmi prirodzene, ale ako keby videla to, o čom hovorí.*) Vietor sa pohráva so závojom mojej sestry. Zo všetkých síl sa usiluje rozplakať. No tak, no tak, potlač. A je to. Dve slzy, dve slzičky sa ligocú pod závojom. Oľga Jardetová [žardetová] je dnes ráno veľmi škaredá. Podopiera moju sestru. Neplače, rozmazala by sa jej farba na mihalniciach a musím povedať, že ja na jej mieste... Bola to moja najlepšia priateľka.

INÈS: Veľmi ste trpeli?

ESTELLE: Nie. Bola som skôr omámená.

INÈS: A čo to...?

ESTELLE: Zápal pľúc. (*rovnaká hra ako predtým*) A je to, odchádzajú. Dobrý deň! Dobrý deň! Toľko stiskov rúk. Môj manžel ochorel od žiaľu, ostal doma. (*k Inés*) A vy?

INÈS: Plyn.

ESTELLE: A vy pane?

GARCIN: Dvanásť guliek do tela. (*Estellino gesto*) Prepáčte, ale nie som dobrá mŕtvola do partie.

ESTELLE: Oh! Drahý pane, keby ste boli taký láskavý a nepoužívali také drsné slová. Je... je to šokujúce. A napokon, čo to vlastne znamená? Možno nikdy sme neboli takí živí. Ak nevyhnutne musíme pomenovať tento... stav vecí, navrhujem, aby o nás hovorili ako o neprítomných, bude to presnejšie. Ako dlho ste už neprítomný?

GARCIN: Približne mesiac.[...]

INÈS: Vidím. (*po chvíli*) Komu tu hráme komédiu? Sme tu len my, medzi nami.

ESTELLE (*vzdorovito*): Medzi nami?

INÈS: Medzi vrahmi. Sme v pekle, moja milá, nikdy nejde o omyl, ľudia nezatracujú len tak pre nič za nič.

ESTELLE: Mlčte!

INÈS: V pekle! Sme zatratení! Zatratení!

ESTELLE: Mlčte! Tak už mlčte! Zakazujem vám používať silné slová.

INÈS: Zatratená malá svätica. Zatratený hrdina bez hary. Užili sme si predsa svoje, či nie? Boli ľudia, ktorí pre nás trpeli až do smrti, a nás to náramne bavilo. A teraz treba platiť.

GARCIN (*so zdvihnutou rukou*): Budete už mlčať?

INÈS (*Bez strachu, ale veľmi prekvapene na neho hľadí.*): Ha! (*po chvíli*) Počkajte! Už to mám, už viem, prečo nás dali spolu.

GARCIN: Dávajte pozor na to, čo teraz poviete.

INÈS: Uvidíte, aké je to jednoduché. Jasné ako facka. Nikto nás tu nemučí, však? A predsa sme v pekle, či nie? A už nikto nepríde. Nikto. Ostaneme spolu, sami, až do konca. Je to tak? Ale predsa tu niekto chýba: kat.

GARCIN (*polohlasom*): To predsa viem.

INÈS: No šetria personálom. To je všetko. Zákazníci sa musia obslúžiť sami, tak ako v samoobsluhách.

ESTELLE: Čo tým chcete povedať?

INÈS: Každý z nás je katom tých dvoch ďalších. [...]

GARCIN: Zomrel som priskoro. Nedopriali mi čas, aby som svoje činy uskutočnil.

INÈS: Vždy zomrieme priskoro alebo prineskorô. A zatiaľ je život preč, skončený: čiara je urobená, treba to zrátať. Si len tým, čím je tvoj život.

GARCIN: Zmij! Máš odpoveď na všetko. [...]

INÈS: No tak, čo čakáš? Rob, čo ti kážu. Zbabelec Garcin drží v náručí vrahynú Estelle, zabila vlastné dieťa. Ešte stále nie je jasné, ako to dopadne. Pobožká ju? Garcin – zbabelec. Vidím vás, vidím vás. Ja sama som dav. Garcin, počuješ? (*šepká.*) Zbabelec! Zbabelec! Zbabelec! Zbabelec! Darmo predou mnou utekáš, už ťa nepustím. Čo hľadáš na jej perách? Zabudnutie? Ale ja na teba nezabudnem. Mňa musíš presvedčiť. Mňa. Pod! Pod! Čakám ťa. Vidiš, Estelle, uvoľňuje objatie, je poslušný ako pes... Nedostaneš ho!

GARCIN: Tu nikdy nebude noc?

INÈS: Nikdy.

ESTELLE: Vždy ma budeš vidieť?

INÈS: Vždy.

Garcin opúšťa Estelle a urobí zopár krokov po miestnosti. Podíde k bronzovej buste.

GARCIN: Busta... (*Hladká bustu.*) Tak toto je tá pravá chvíľa. Je tu busta. Ja ju pozorujem a uvedomujem si, že som v pekle. Vravím vám, že rátali so všetkým. Vopred vedeli, že budem stáť pred týmto kozubom a klásť ruku na bustu so všetkými tými pohľadmi spočívajúcimi na mne. Pohľadmi, ktoré ma zožierajú... (*Prudko sa otočí.*) Cha! Vy ste len dve? Myslel som si, že nás je oveľa viac. (*Smeje sa.*) Tak toto je peklo. Nikdy by som si to nebol myslel... Pamätáte sa:

- ľudia sú odsúdení na slobodu
- snáň spis - Bytie a ničota
 - existencia človeka
 - človek "vchádza" do sveta - musí sa rozhodovať
 - polarizuje bytie a ničota
 - moderný človek - nemá oporu ani vo viere, ani vo filozofii
- román Hnus
 - forma denníkového zápisu
 - hlavná postava - historik historik - prírodné mesto, hotelová izba, knižnica - zbiera materiál, píše knihy
 - nemá rodinu, priateľov - sám
 - porisuje svoju existenciu ako chorobu, star hanu, mechanizmus, nemyselnosť života, pohrdanie ľudmi
 - denné strany analyzuje v denníku
 - knihu nedopíše, odchádza na vidiek = sloboda
- ~~Príbeh~~ Múv - zbierka poviedok
 - beletria
 - ilustruje základné myšlienky svojej filozofie
 - pocit absurdnosti života
 - motív odsúdenia
 - sloboda voľby
 - mŕtv - symbol oddelenosti ľudí, ktorí ich uzavrel so sebou
- Vyzhľadom verejnosti - existen. dráma
 - bytie o sebe - existencia - nemá možnosť voľby (skončil smrtou)
 - bytie pre seba - život, kt. je svojím rozhodnutím dávami mysle a nájom zodpovednosť
 - postavy - v utrápkovom prostredí (poblie) - bytie o sebe - smútok
 - strasili možnosť čokoľvek moriť
 - dezertéri (novinári)
 - samovražedníci (lektori)
 - mŕtvi (mŕtvi vlastné diela)
 - Aristotelova jednotka miesta, času a deju
 - postavy vidia seba v pohľade druhých - sú to pre nich základom

-- nemajú sa brániť názoru druhých - postavy sú mučeníci so ťažkou morálkou

- Albert Camus

- Mýdus o Sisyfovi

- Na postave Sisyfa autor dokazuje, že človek si udržuje
mávnosť svojho života, hoci proti osudu, a napriek
smrti v ňom pokračuje. - absurdný hrdina

Nový román - antiróman

- 50 roky 20 st. - nový prúd literatúry - dáva do popredia ~~ľut.~~ ľut. ľut.,
samotný proces písania

- odmieta tradičný román s klasickou kompozíciou, so psychologiu
postáv a dejom

- ~~tradícia~~ tradičná forma románu - dožíva - narušená skladá nové
postupy, kt. zodpovedajú dobe / vyjadrujú ~~rozpolky~~ rozpolky - ~~ktoré~~ rozpolky
človeka v nej

- neodmietajú svet, neodmietajú realitu, neodmietajú objekt - kritizujú nie
se, možno ho autenticky zachytiť

- rebelujú so sebou samým - rebelujú so svojím vnútorným svetom - rebelujú, nie proti

- Alain Robbe-Grillet [Alain Rob Grillet]

- francúzsky spisovateľ a režisér, režisér

- román L'Invincible, román Gammes

- scenár Muži, ktorý klame

- ustupuje od klasického románu → románu, „~~okam~~ kamery“

- románu, „~~okam~~ kamery“

- objektívne zachytanie skutočnosti, neschová („kamery“)

- presný príbeh románu - vedú do vnútra postavy, nehovorí
o číslach → úlohou čitateľa „vyčítať“ z textu, románu

- v centre pozornosti je svet, objekt, okolie, nie postava

- výskok narušenej reality

- AKÉ OTÁZKY, PODNETY NA ZAMYŠLENIE, V TEBE DIELO ZANECHALO PO JEHO DOČÍTANÍ?)

2. NAPIŠ KRÁTKU ESEJ NA TÉMU: *William Golding*

JE HOLDEN PROTOTYPOM

REBELA V DNEŠNEJ SPOLOČNOSTI?

DODRŽ FORMÁLNÍ STRÁNKU.

- román žiarlivosti
 - nemá dej, sled mikroidalosti
 - realita nepochybná v celku (len v častiach)
 - popredí forma, nie obsah
 - nevidí do mysle a duše postáv
 - žiarlivosť / žálie - rozprávať sleduje istý úsek
 - (asi) manžel ponoruje celú žiarlivosť svoju ženu A. a jej možného milenca
 - postava manžela - „oko kamery“

Autori, ktorí robávajú mladých (revoluci)

- Jerome David Salinger
 - Hľadajú v ňom
 - 26 kapitol
 - Holden Caulfield - 16-ročný chlapec
 - 1. os. - nespoľahlivý rozprávač
 - názory na školu, dievčatá, dospelých, deti, umenie, priateľstvo (osinu)
 - nepochopiteľné rozprávanie
 - hľadá po nepriamych a čírych výdohoch
 - rozpráva o samotárovi - časový úsek - 3 dni - cesta zo školy Pencey do New Yorku
 - Beží sa na sestru Phoebe
 - strach z budúcnosti
 - ochorenie a na jeseň pôjde do ďalšej školy
 - neoficiálny, hororový jazyk
- William Golding
 - Boh múch
 - alegorický román, vedecko-fantastický pohľad do ľudského sveta
 - vychádza z diela Kuváľový ostrov - predtým parodizuje a ironizuje
 - príbeh je vyprávajúci a čas a priestor - svet sa transformuje do myšlienok a symbolov
 - ~~potomstvo~~ potomstvo → ochorenie života vyvoláva mieranie pudy
 - alegorické narážky na problémy sociálneho a politického života

--- dej:

- opustený ostrov
- skupina školákov - evakuovaní počas atómovej vojny
- konflikt - Ralph (zreprezentuje civilizáciu, poriadok, demokraciu) a vodca lovcov Jack (silný jednotlivec, arogancia, neústupnosť, primitívne pudy)
- symbol bielej loštičky - demokracia, poriadok
- Jack sa odčleňuje - stáva sa neobmedzeným vodcom, manipuluje
- Simon - náboženský, etický prvok (ne neriadi sa pravidlami)
- Bravčo - racionálny pohľad na svet; inteligencia
- Škuliak - symbol vedy, techniky - možnosť analýzy
- skladovanie šiat, hľadanie obľuby, udržovanie ohňa, abstraktnosť lovu
- hlava praveku (napichnutí) - je loch/múch - reprezentuje všetko

Revolver Revolta ako prejav spoločenskej angažovanosti

- Rozhnevání mladí mužů
- 50.-60. roky, Anglicko
- název → John Osborne - ~~Blasfém~~ on v hneve
- prozaici sa v románoch snažia zachytiť realistický pohľad na svet robotníkov a intelektuálov
- hrdinovia - mladí ľudia - ničomu neveria a všetkým poľudujú
- pocit bezmocnosti
- osamotenosť
- hnev, kritika (militantický roman)
- lížiú do veľkého, z čoho majú strach
- Apia neschopnosťou vydržať harmonické vzťahy
- nový žáner - univerzitný román
- John Osborne, John Brainer, Kingsley Amis

- Beatnici / Bítníci
 - koniec 50. rokov, Amerika
 - spojil ich "živý poet"
 - kládli požiadavku intenzívneho vnútorného prežívania
 - revolúcia voči kultúre materialistických hodnôt
 - sloboda, nezávislosť
 - individualizmus
 - prienikové náboženstvo, drogy, alkohol, správanie sa na verejnosti, nerespektovanie hraníc
 - prezentovali život na verejnosti (bary, kavičky, nočné kluby - sprievodníkovia hudby)
 - reakcia: show, v kt. sa ľudia nachádzajú v období drogovej závislosti (unavený, slabý, vyčerpaný)
 - hluboké hluchý (Lerlingelli)
 - ~~sex~~ lásky
 - Jack Kerouac, Allen Ginsberg, Lawrence Ferlinghetti

Morfologie (M)

- jazykovědná disciplína a souvisejí s ní srovnávací gramatické vědy
- morfologie a syntax = gramatika
- gramatický tvar - základní jednotka, nesie funkci
- morféma - nejmenší jednotka

koreňová / gramatická	koreňová / nuly
chlapc <u>a</u>	chlap / <u>o</u>

- koreňová: chlapc
- gramatická: chlapca
- odvozkování: ~~chlapc~~ chlapcej

- gramatický tvar
 - jednoduchý
 - složený

- gram. kategorie

- menší - rod, číslo, pohlaví

- slovesné - osoba, číslo, čas, způsob, vid, rod

rozdělení form.
podmíněnosti

f. činný
trpný

- paradigma - soubor možných slov tvořených obměnami tvarů

SSJL

Slovné druhy (SD)

- semantický hledisko
 - plnovýznamové 1-6
 - neplnovýznamové 7-10
- morfolozický hl.
 - ohýbné 1-5
 - neohýbné 6-10
- syntaktický hl.
 - SD s vedlejšími slovy (VČP) 1-6 (+10)
 - SD bez VČP 7-10
- podstatné mená
 - plnovýznamové, ohýbné SD s VČP
 - pomenovávají osoby, zvířata, věci, vlastnosti, děje
- členenie - špeciálne skupiny
 - konkrétnosť
 - konkrétnosť
 - abstraktnosť
- všeobecnosť
 - všeobecnosť - pes
 - vlastnosť - žltý
- počítanosť
 - množnosť - húb, medvedí
 - pomenovacie - nožnice, dvorec
 - látkosť - piesok, sýr, voda, olej

- gram. kategórie
- rod - mužský, ženský, středný
- číslo - singular, plural
- pád - N, G, D, A, L, I

- rody

- mužský rod

- živostné

- chlap - so spoluhláskou alebo "o" na konci

- žena - všetky so samohláskou a na konci okrem o

- neživostné

- muž - na konci tvrdá alebo obojaka na konci

- žena - - / - mäkká - / -

- žení - žena - podstaty chlapa

- ženský rod

- sie, s' a' na konci

- žena

- žena - pred koncom mäkká spoluhláskou

- iné

- žena

- žena

- žena - podstaty ženy

- ~~ideli~~ - Pl nominatív ženy; Sg. L, G o / x ideli

- středný rod - mesto, sudce, vysvedčenie, dievča

- výrazné podst. mien
- sg. chlap, pl. duby, stroji
- psi / psy, rci / rky, v dci / rky

- nami-sklonuje sa ak nie je pripojení

- er	sveder	sveda
- el	soner	sonery
↓	motorikel	motorikle
vymenú sa Pl.	lunel	lunely

- pomnami			
dub	ženai - ai -	menai	
stroji	ulicai - in	svedai	
L, D - o -			

- poriad. mená ←

- plnovýznamové, ohýbné SD a VČ P
- vyjadrujú vlastnosti podst. mien / iných SD

- delenie

- akosné - neodvodené, skupujú sa + výnimky
- vťahové - odvodené, nestupujú sa
- prílastňovacie
 - individuálne: liškin
 - druhové: lišči

- skupňovanie:

1. poriadu
2. komparatív
3. superlatív

Signál: ľavé - popredie, uprostred
"nelob majhorú"

- gramatické kategórie
 - rod, číslo, pohlavie - také tiež ako podstat. meno

- pravy:

- pekný - súhlasná obzvlášť pred y, N. p. m. H. riev. - pekný
- cudzí - mákajú spoločnosť
- pávi - druhové púd. meno, porušuje sa rytmický zákon
- ~~mašín~~
- ošor

- zámena

- plnovýznamové, obzvlášť S D a V Č P
- zamieňajú podstat. a púd. meno

- delenie

- osobné

- základné: ja, ty, ona, my, oni, ony
- prívlastkové: môj, svoj

- vzájomné

- základné: sa, si

- prívlastkové: svoj

- opytovacie: kto, čo, kde

- ukazovacie: ten, tá, to

- neurčité: niekto, niečo, kosi

- vymedzovacie: všetci, každý, sám

- ostatné - zámena, kt. nemá v podstatnom súde funkciu
 spojky spojky - "neviem, kto píše."

- gramatické kategórie: N, Č, pohl.
 rodové označenie

- pravy:

- pekný
- cudzí

- môj - prívlastkové
- individuálne

- keď píšete slovo spojky - zámena
 na začiatku vety spojky - zámena

- číslovky
- plnovýzn., ohybné SLP \approx VČP
- delenie:

	uvčiteľ	neuvčiteľ
káľidat	štyri, deväť	mnoho, veľa, málo, dosť
radové	prvý, druhý, piaty	prvýjazyčný, posledný, n-ty
násobné	dva násy, päťkrát, dvadsaťkrát	veľa násy, mnohonásobný
druhotné	štvoraký, dvojaký	mnohoraký
skupinové	dvoje, štvoro	viacero
zlomkové	štvrtina, pätina, polovica	n-dina, x-dina

- gramatické kategórie: rod, číslo, pohl

- vzory:

- pos. podst. mien: dub - milión, ulica - polovica, žena - miliarda, mesto - sto stroj - tisíc

- KPS ~~je~~ 1, 2, 3, 4 - samostatné skloňovanie

- vzor 5 - pre 5 a 99

- ~~prísl.~~ prísl. mien - pekný, cudný pre radové, násobné, druhotné \approx tvaroborným základom nahradeným na obojakú alebo tvrdú spoluhlásku

Lexikálna / významová rovina jazyka

- Lexikológia - jazykovedná disciplína zaoberajúca sa sl. zásobou, významom slova, slovoslovnosťou...
- lexika / slovná zásoba - množina slov existujúcich v danom jazyku
- slovo - súbor hlások, kt. majú ustálený lex. a gram. význam
- lexéma - má len lexikálny význam - základ. jednotkou lexikologie
 - záloha a záloha = 1 lexéma ale 2 slová
- archaizmy - odbehávajú
- historizmy - ostávajú na obrazi
- termíny - kancelarizmy, palicizmy

Lexikológia

- Členenie slov

1. na základe lex. významu:

- jednovýznamové - vlastné mená, odborné slová (Slovensko, genocídium)
- (dvaj)viacvýznamové = koruna, sámok, pleť, mačka

2. na základe vzťahov medzi slovami:

- ~~synonymá~~ synonymá - slová rovnakého a podobného významu
- synonymický rad = chabý, odvášny, slabochý... (viaceré synonymá v rade)
- homonymá - majú rovný význam, ale rovnakú formu
- homografy - rovnako sa píšú = panický / ľanický, sklep / šlep
- homofóny = rovnako sa vyslovujú = hup / lup, líb / lýb
- homonymy - rovnako sa píšú a vyslovujú = koruna / koruna
- antonymá - opačného významu = pekný / škaredý

3. podľa počtu slov, kt. sú potrebné na vyjadrenie 1 lex. významu

- jednoslovné - vložka, lexika, motorika, kniha...

- viac-slovné

- ustálené slovné spojenia

- lex. preneseného významu - zvlášť pomenovanie - napr. čiarka knihy, pekný olej

- s preneseným významom

- fraseologizmy - z ľudovej slovesnosti

- príslovia - proročenie

- porekadlá - opis javu

- pramodifiky - súvisi spásim

- idiómy - neporovnateľná z ľudovej slovesnosti - napr. láškov pláve, sadol z jahody

- Autifikatívne príslovia súčasného spisovného slovenského jazyka

- Práčky slovník slovenského jazyka (KSSJ)

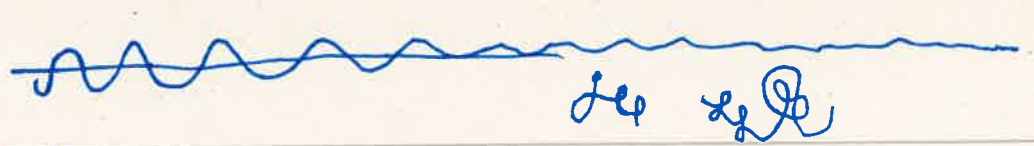
- Pravidlá slovenského pravopisu (PSP)

- Pravidlá slovenskej výslovnosti (Ábel a kol)

- Morfológia slovenského jazyka

1?

2 strany ďalej

Se z B

- prísluvky

- plnovýznamový, neohybný SD a VČA
- vyjadruje okolnosti

- delenie:

- miesta - kde? kam? ... - vonku, dole, okolo...
- času - kedy? do kedy? ... - teraz, pozajtra, o chvíľu...
- príčiny - prečo? ... - preto, nato... (nasledujú)
- spôsobu - ako? ... - pekné, rýchle, dobre, doreďme...
 - ↳ v okolnostných stupňoch
 - [- pravidelné] - rýchle, rýchlejšie, najrýchlejšie
 - [- nepravidelné] - pekné, krásnejšie, najkrásnejšie

- predložky

- nepĺnovýznamový, neohybný SD a len VČA
- vyjadrujú predmetové, prímestkové a prísluvkové vzťahy

- delenie:

- podľa pôvodu:

- prívlastkové: na, v, do, z, s, z

- druhové: oproti, okolo (na náhodu, v súvislosti)

- môžu byť gramatické SD

- podľa zloženosti:

- jednoduché: medzi, po, pod

- zložené: sprot, medzi, poproti

- vokalizácia = k - ku, s - so

- vokál - samohláska

- spojky
- nepr. spojky, neohyb. S D bez VČ P
- spojujú slová a vety
- delenie:
 - podradňovanie: že, pretože, takže, ak, či, keď, lebo, pred, ako, čo...
 - prikladňovanie
 - slučovanie: a, i, aj alebo + ani.
 - odporovanie: ale, no, lež, ani
 - stupňovanie: ba aj, ba dokonca
 - vylučovanie: buď alebo, alebo alebo

- Častice
- nepr. spojky, neohyb. S D bez VČ P
- vyjadrujú postoj (vôľu) hovoriaceho k výpovedi
- príklady: možno, čiže, hľadám, nami, snáď, veľmi, samozrejme, určite, ešte, áno, nie

- cioslová
- nepr. spojky, neohyb. S D bez VČ P (výnimka)
- vyjadrujú city / pocity a reakcie
- delenie:
 - vlastné: fuaj, jaj, och, ach
 - zvukomalebné = onomatopojické: kikirikí, tik-tak, mé
- delenie:
 - prvé: mé, fuaj, ach
 - druhé: beďa, doš, hysaj

- slowly

- malý synonymický slovník
- malý frazeologický slovník
- slovník cudních slov
- rekrutážní slovník - výmy
- paronymický slovník - slova
- etymologický slovník
- šlechtěný slovník

- malý frazeologický slovník

- shovnik cubnick sloz

- redukční ~~na~~ ^{pro} ~~ložit~~ - výmy

- paronymický slovník - slovník ~~se slovy~~ paronymi = slovník, který sechází ^{každé} se slovy ^{sestává} se slovy

- etymologický slovník

- slovníkový slovník

- выделение слов:

- odvodňování

- slovotvorný základ + slovotvorný formant (predpona - prefix, prípona - sufis, ^{derivácia} ~~afix~~)
- tvorenie slov pomocou predpon, prípon alebo ich kombináciou

- dovoľenie slov pomocou predpon, prípon alebo ich kombináciou

- skryżowanie

andř škola
mluví indici

nodonon
interfere \rightarrow

- ~~spájanie do súvisiacich pomerní~~
~~napr. viedna kniha~~

~~napr. Friedmann~~

- doświadczenia z wydziałem w odnośnym

- Anacronim

- strongly - natv. sig. add.

- inicializace slova - SNO, MHO

- Amakhoé slova - TANAP, Glomaf, ~~Glomaf~~ nehoce

- ~~parametry~~ V, m, k_g, π, w - hodnoty za celé, přirozené body

- Slovo - nahlasený sed kláves, slovo má lexikální i gramatický význam

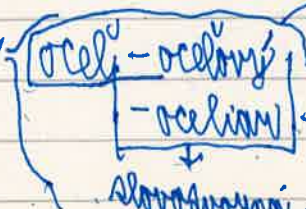
- slovná motivácia

- nemohli sme - lebo, ~~preto~~ - nemohli sme

- modifikace: např. stromy \rightarrow stromček

- demolované - např. stromy → dřev

- ~~son~~ son los mejores amigos

• slovníkový rozdíl

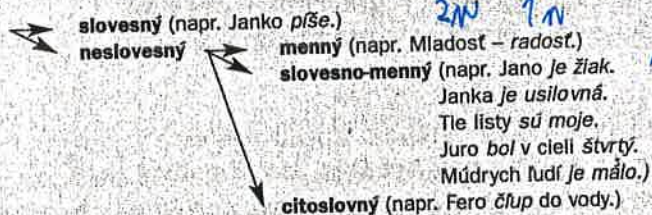
~~oceanic~~ oceanic

Príklady na jednotlivé vetné členy

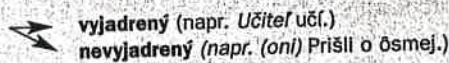
A. Hlavné vetné členy:

a) v dvojčlennej vete:

1. prísudok

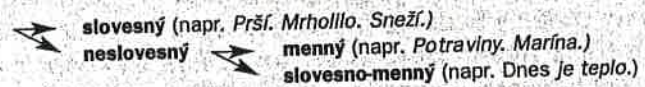

2. podmet

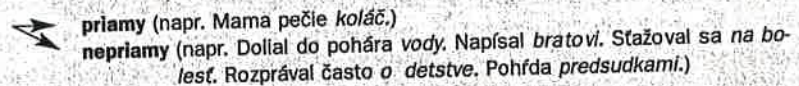
b) v jednočlennej vete:

vetný základ*

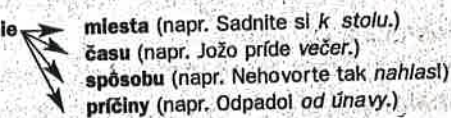

B. Rozvíjacie (vedľajšie) vetné členy:

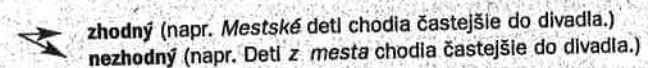
3. predmet

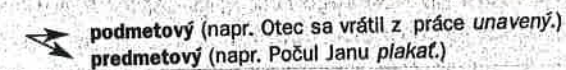
4. príslovkové určenie

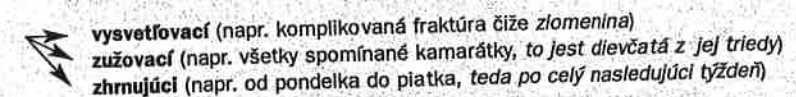
5. prívlastok

6. doplnok

7. prístavok*

Poznámka

*V školskej praxi sa nezvyknú označovať číslicou tak ako ostatné vetné členy.

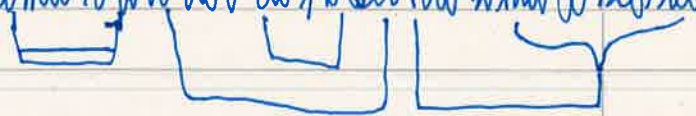
Syntax - syntaktická / skladbná rovina jazyka

- rozberá sa spájaním slov do viet
- nadvietská ~~st~~ syntax sa zaoberá skladaním viet do textov
- základné jednotky - vedné členy (sklad/syndagma, vety a súvetia),
polovedné konštrukcie
 - vedný člen - slovo vytvárajúce syntaktický vzťah s iným slovom
- podmety príklady:
 - podmety - Pôchal je dobrý. Včera prišlo už dnes.
 - predmety - Kúpil riadik. Pokúsil sa skákať.

Sklady / syndagmy

- prírodnosť =
- úroveň -
- priradenosť +

Mama vyprú dobrú polievku a húb a koreneniny.

delenie viet

- jednoduché vety
- podľa zloženosti
 - hobe - obsahujú len základné VČ
- možnosť

- syndagma - najmenej 2 slová,
ktoré spája dve slová s VČ
- veta - obsahujú syntakticky
vyjadrú jednotku
- jednoduchá a zložitá (súvetia)
- podľa zloženosti: hobe a rozšírené
- podľa členitosti: jednoklené a dvojklené

podľa členitosti

- jednočlené
 - slovesné
 - neslovesné
- dvojklené
 - úplné
 - neúplné

slovesný úplný
neslovesný neúplný
slovesno-menný
menný

podľa modálnosti / obsahu

- oznamovacie
- opytovacie
- rozkazovacie
- zvolacie
- tlačiace

priradenosť

- dôvodové: ~~Príklad~~ Pretože bolo, veď nepôjde.
- dôsledkové: Boli hladní, a preto nerobili.

priradenosť

- vzťahujúca veta...
- príslovková miera...
- doplnková ako kráča, práčujúceho
- príslovková

- priadoňovacie súvetia
 - zlučovacie: a, i, aj
 - odpočívacie: ale, no, leň
 - vylučovacie: buď alebo, alebo alebo, alebo
 - ~~ba, ba~~ stupňovacie: ba, ba aj, ba dokonca

- podradovacie súvetia chýbajúce
- podľa toho, ktorý člen vedľajšia veta nahrádzajú v hlavnnej
 - podmietová, podmietová, príslovkové určenia, príslovkové, príslovkové, príslovkové
príslovkové miestna... (len slovné
mená)

71. Závan prírody vlnil drobnú oziminu. *jedl. nov. 2. ú. oxm.*
72. Pretože bol dobrý, vyšiel na psotu. *rod. 4 n*
73. Je v zlom položení, v akom ešte nebol. *rod. 5*
74. Urobil tak, ako slúbil. *rod. 4 s*
75. Mrazilo a vietor dul ohromnou silou. *mi. slw.*
76. Počúvajte, čo vám poviem. *rod. 3*
77. Nemohol pochopiť, prečo nepríde sám. *rod. 3*
78. S radosťou som čítal knihy, ktoré vyšli tohto roku. *rod. 5*
- 79. Najprv sa na posteli pohne len perina, potom spod nej vykukne strapatá hlava. *mi. slw.*
80. Alebo pôjdeš so mnou, alebo ňu nechám tu. *mi. nyl.*
81. Múdremu napovedz, no hlúpemu vtlač do hlavy. *mi. odp.*
82. Keď som skončil štúdiá, mal som odrazu veľa času. *rod. 4 č*
83. Cestovatelia sa poberali tam, odkiaľ doliehal šum mora. *rod. 4 m*
84. Ten plač ňou tak mykal, akoby ju niekto natriasal. *rod. 4 s*
85. Všetci pozvaní prišli, ba aj kvety priniesli. *mi. slw.*
86. Za stenou tohto domu kvitnú záhony ruží a kvetov. *jedl. nov. 2. ú. oxm.*
87. Keď je železo horúce, vtedy ho treba kuť. *rod. 4 č*
88. Teraz už veľmi bežali, leteli s víchrom opreteký. *mi. slw.*
- 89. Sud, ktorý veľmi duní, býva prázdny. *rod. 5*
90. Úzkym chodníkom vystúpila na kopček. *jedl. nov. 2. ú. oxm.*
91. Kto má prácu, tomu je čas nikdy nie dlhý. *rod. 3*
92. Rozniesla sa novina, že sa Jano vrátil. *rod. 5*
93. Cítim, že príde búrka. *rod. 3*
94. Mám pocit, že príde búrka. *rod. 5*
95. Vbehol tam, kde stál predtým sused. *rod. 4 m*
96. Vbehol na miesto, kde stál predtým sused. *rod. 5*
97. Hurbanovci prišli v čase, keď opadáva lístie. *rod. 5*
98. Hurbanovci prišli vtedy, keď opadáva lístie. *rod. 4 č*
99. Popas Peja, kým sa nevrátim. *rod. 4 č*
100. Prežili takú noc, ktorá nemá konca. *rod. 5*

34. Nemal som obavu, že ma nenájde. *podl. 5*
35. Keď sme prešli pár kilometrov, les sa stal redším. *podl. 4 č*
36. K polnoci sa vyjasnilo. *jednot. s. rozv. o. m.*
37. Celá budúcnosť závisí od toho, či si občania budú plniť svoje povinnosti. *podl. 3*
38. Keďže sme odrána nič nerobili, zdal sa nám tento deň ukrutne dlhý. *podl. 4 m*
39. Kde je veľa rečí, tam je málo múdrosti. *podl. 4 m*
40. Pastier hľadel do diaľky, odkiaľ zaznieval zvon. *podl. 5*
41. Juchú! *jednot. m. rozv. o. m.*
42. Pred stajňou, z ktorej vyšiel, boli štyri košaté javory. *podl. 5*
43. Bača nám ukázal, ako sa robí z ovčieho mlieka syr. *podl. 3*
44. Zutekal si, lebo sa ma bojiš. *podl. 4 m*
45. Zeňa umyla riad, poutierala stôl. *m. o. m.*
46. Bežal, ako keby ho boli vystrelili. *podl. 4 s*
47. Koniec marca tu, a zima ešte nepopúšťa. *m. o. m.*
48. Notár stál pri obloku roztrasený bezradnosťou, úžasom a zlosťou. *podl. 5*
49. Kráčaš, akoby si bol hluchý a slepý. *podl. 4 s*
50. Hnevá sa, že si musí namáhať hlavu počítaním. *podl. 4 m*
51. Plukovník bol vysoký a štíhly. *jednot. m. rozv. o. m.*
52. Chlap si sadol na voz, pošibal kone. *m. o. m.*
53. Nevedela, čo chce podniknúť s peniazmi. *podl. 3*
54. Bol tu dnes ráno, a nenechal ti nijaký odkaz. *m. o. m.*
55. Vše zasvieti horúcim svetlom, vše sa skryje. *m. o. m.*
56. Vždy prejavovala úsilie, aby v dome vedela urobiť poriadok. *podl. 4 s*
57. Kam vzduch neprúdi, tam je dusno. *podl. 4 m*
58. Prečo chodíš do školy nepripravený? *jednot. m. rozv. o. m.*
59. Musíme sa postarať o to, aby miestnosť bola pekne vyzdobená. *podl. 3*
60. Núti sa do práce, ale myšlienky sa nedajú zahnať. *m. o. m.*
61. Keď sa rozvidnie, môžeme sa vydať na cestu. *podl. 4 č*
62. Zájde za ostatnú drevenicu, ba dostane sa až do polí. *m. o. m.*
63. Kobyla istý čas bežala po neznámej rovine. *jednot. m. rozv. o. m.*
64. Ľad sa topil a deti stratili kĺzačku. *m. o. m.*
65. Sadli si pod neďaleký strom, kde bola tráva najhustejšia. *podl. 5*
66. Zatvor dvere, lebo fúka. *podl. 4 m*
67. Veľmi by som sa mal tešiť matkinej návšteve, a jednako ma čosi hrdúsi v hrudi. *m. o. m.*
68. Rybár vstal skoro ráno, pokým slnko ešte nehrialo. *podl. 5*
69. Nedovolili mi, aby som odišiel. *podl. 3*
70. Hneď ticho stojí, hneď sebou zasa trhá. *m. o. m.*

- lepresívne syntaktické konštrukcie
- aporioréza - nedokonalá ~~vedná~~ vedná → tuž... Je to vedný...
- proioréza - vynechaný začiatok → ... ma vednami!
- prerývaná výpoveď → Ja by som... to nepovedala... že by
- vyšíčený (vysunutý) vedný člen → Iste, do toho vždy rád vidím
- osamostatnený vedný člen → Kúpil chlieb. Plešivý.
- pripojený vedný člen → Dvere sú otvorené, tým ich neplatiť.
- elipsa - ~~XX~~ výpoveď → Tu ~~to~~ ~~je~~ ~~ten~~.
- nameraná, - ~~XX~~ (VČ = ~~vedný člen~~) → ~~Samozrejme, že je, samozrejme, je~~

- chýbné syntaktické konštrukcie
 - anaforické ^{príklad} slovo - prvá časť výpovede nekorresponduje s druhou - "Človek, keď nie onaký, hovorí so mnou niečo schudí."
 - konaminácia - zúženie - nenáležitý prekriženie ~~dv~~ väzieb dvoch výnamov ~~príklad~~ podobných slov
 - ~~ne~~ nechápajú somu ~~ne~~ rozumieť so ~~ne~~
 - xeugeton - nášľavná elipsa - zanedbanie dvojitej väzby východná a ~~východná~~ do dverí ^{spadne} → v dv. a v dv. dv.

Žuková rovina jazyka - produkci vlastnosti řeči

- zabývá se suprasegmentálními jazyky
- časová modulace řeči
 - kvantita - dlouhé / dlouhé
 - pauza
 - vyhláskování
 - fyziologická
- tempo
- rytmus
- silová modulace
 - důraz - vlně na slovo
 - přízvuk - v slove (na 1. a 3. slabice)
 - intenzita - hlasitost
- tónová
- melodie
 - klesavá - vzr. mel., doplnění (obvrat) odásky = (kadencia) - upokojuje končící
 - stoupavá - klesavé odásky = (antikadencia) - neupokojuje končící
 - stoupavá - klesavá - stoupavá = (semikadencia) - neupokojuje nekončící
- hlasový register (výška)

- základní jednotka

fonéma = ~~zvuk~~ ~~zvuk~~ ~~zvuk~~ ~~zvuk~~

- hlásky - vyslovená fonéma - skúma ich fonetika

- fonéma - abstraktná - skúma ich fonológia

$\begin{matrix} \uparrow & \uparrow & \uparrow & \uparrow \\ i & e & u & v \\ i/g & n \end{matrix}$

- rečové orgány - podieľajú sa na vzniku reči

- systém slovných základov

- samohlásky

- krátké: a, e, i, o, u, ü

- dlhé: á, é, í, ó, ú, ü

- dvojhlásky: ia, ie, iu, ö

-- spoluhlásky

- podľa slyšlosti:

- tvrdé: d, d', n, l, k, g, h, ch

- mäkké: d', d'', n', l', c, č, š, ň, dx, d'x, j

- obojsaké: r, m, v, v', s, n', z, ž

- podľa znelosti:

- párové znelé: b, d, d', dx, d'x, g, h, n, n', ň

- párové neznelé: p, t, d', c, č, k, ch, f, s, š

- nepárové znelé: j, l, l', j', m, n, n', v, v'

- znelostná asimilácia = spodobovanie

- znelá + neznelá - napísať → napis

- neznelá + znelá - prošba

- na konci slov - duh, hlad

- na hraniciach slov - z seba

- na začiatku slova - vieľa

- pravidlo rytmického Aráovania

- V 5 i memoárii bys na seba dve dlhé slabiky (Aráovanie dvojhlások)

- porušenia / výnimky: pávie, ex bránu, niečím

- uplatnenie: múdry, miestny

- splyývavá zvyčajnosť

- príklady: obemý, rozsadiť, poľte, denne

Štylistická rovinu

- štýly

- subjektívne - hovorný, umelecký

- objektívny - ~~administratívny~~ administratívny, náučný

- subjektívno - objektívny - publicistický, náučný

Test - Premena

Meno:

Endrey Zigo

1. Prečítal/a si dielo Premena celé? *Áno.*
2. Ako sa volal hlavný hrdina? *Rebore / Gregor*
3. Čím sa živil hlavný hrdina? *Rebore celodenní obchodník. Ako chovateľ a živý zberateľ. Zberateľ mincí.*
4. Popíš, ako vnímal svoju premenu hlavný hrdina. *Keď sa premenil na muchu, išiel do svojho obchodu, aby si mohol kúpiť nové mince. Všetci ho však odmietli a on sa musel vrátiť domov. Keď sa premenil na muchu, išiel do svojho obchodu, aby si mohol kúpiť nové mince. Všetci ho však odmietli a on sa musel vrátiť domov.*
5. Čo zachytáva fotografia v jedálni? *Gregor a jeho rodičia.*
6. Popíš premenu ostatných členov rodiny - porovnaj ich pred premenou hlavného hrdinu a po nej.
7. Aké nadanie mala sestra hlavného hrdinu a čo jej plánoval zaplatiť? *Beata hrdinu mal kúpiť a chcel jej zaplatiť.*
8. Aké zranenie mal hlavný hrdina, kto mu ho spôsobil, ako a prečo? *Rebore mal zranenie na chrbte (keď bol malý).*
9. Popíš život hlavného hrdinu vo svojej izbe. *Všetci ho odmietli a on sa musel vrátiť domov. Keď sa premenil na muchu, išiel do svojho obchodu, aby si mohol kúpiť nové mince. Všetci ho však odmietli a on sa musel vrátiť domov.*
10. Ako strávila rodina posledný deň?
11. Čo je podstatou/ pointou tohto diela, čo má ukázať?
12. Napíš svoj názor na dielo. *Dielo mi prišlo veľmi zaujímavé. Rebore mal zranenie na chrbte (keď bol malý). Keď sa premenil na muchu, išiel do svojho obchodu, aby si mohol kúpiť nové mince. Všetci ho však odmietli a on sa musel vrátiť domov. Keď sa premenil na muchu, išiel do svojho obchodu, aby si mohol kúpiť nové mince. Všetci ho však odmietli a on sa musel vrátiť domov.*

6. Esce - bol pudyjny, sebyj a masy podyjny, potom sa stal slukom, mozi slukovj dle slde, bol hdynejn

[illegible]

Sedma - predloživ možda veliki važna moguća dobiti, potom ~~to~~^{može se} može moći.

rodilac predložitelj, preostali članovi županijskog odbora a na osnovu molbi
dostavljene glavni mesto, zbog kojih su predložene dopune
naše. Izgleda da ne mogu biti u skladu s...

[illegible][illegible]

1. Má úkolem dle zadání vytvořit úvodní větu, která bude obsahovat všechny informace, které jsou v zadání uvedeny. Úkolem je vytvořit větu, která bude obsahovat všechny informace, které jsou v zadání uvedeny.

SLOVENSKÁ LITERATÚRA
2. 1/2 LO. ST.
(TOTALITNÁ LITERATÚRA)

OPAKOVKA 1.
SLOVENSKO (SEM)

① CHARAKTERIZUJ LITERATÚRU VÝCHODNEHO BLOKU.

UVED' NÁZOV JEDINEHO OFICIÁLNEHO ŠTÁTNEHO LIT. SMERU.

~~obmedzená sloboda~~, len jediný smer povolený, neoficiálna literatúra, je nelegálna, vydávaná tajne vo forme samizdatu a kumizdatu, exilová literatúra, ~~rozšírená~~ vydavateľstiev, cenzúra, agitácia, lyrika, industrializácia, ~~totalitná~~ socializistický realizmus

② VYSVETLI POJEM SAMIZDAT. nelegálna literatúra prepisovaná ľuďmi na písacích strojoch

③ PRACUJ S TEXTOM. UVED' A DOKAŽ' ZNAKY LIT. SMERU DANÉHO OBDOBIA (OFICIAL. ŠTÁTNY LIT. SMER)

A ak už nácej nechceš, aby prevraveli zbrane,
ak miesto bunkrov postaviť chceš elektrárne,
v tej chvíli vlastne Stranu stavať chceš.

Al veríš pravde, Strane veríš tiež,

ak ľúbiš svoj ľud, neľúbiš ju Strane,

ak život svoj máš rád, aj Stranu miluješ.

vojna industrializácia
komunizmus
propaganda / ofšantizácia
vládnuť
agitácia

horor a najhoršíci snieha / kolektívne

④ UVED' 3 AUTOROV AGITAČNEJ LYRIKY.

Koštica, Horvát, Čižek, Mihálik

⑤ NAPÍŠ' 1 DIELO JĀNA KOSTRU.

Mojá modrá

Ľavonárodná literatúra po roku 1945, 2. svet. a socialistická podmienky

- po vojne - kolektívne skúsenosti - vojna, SNP, smrť blízkych
- snaha nadiahnuť
- umenie prestáva plniť estetickú funkciu, plní agitačnú - propagandistickú funkciu
- socialistický realizmus
- zárik vydavateľstiev a časopisov
- centrálna riadenie lit.
- prenasledovanie predstaviteľov Brežnevskej moderny
- cenzúra, autocenzúra
 - doorka pre deťi
- témy:
 - agitačná lyrika
 - oslava práce, rodiny, robotníckej sniehy
 - próza
 - združďovanie, industrializácia
- snahy soc. realizmu:
 - štylizácia
 - ľudovosť - umenie = služba ľudu, ľud rozumie
 - typizácia.
 - schematizácia - čierno - biele videnie sveta
 - nový hrdina - idealizácia roľníka alebo robotníka - jednoduchý človek, kt. slúži
vedomým budovateľom socializmu
 - triedny pohľad na spoločnosť
 - historický optimizmus - viera v budúcnosť
- predstavitelia socialistického angážírovanej poézie
 - Ján Košcia - Zelená, mŕtvi mŕtvi, dve Eva = odáň na ženu
 - regionalista - stromy Liptova
 - Pavol Horov - Niekoľko, mŕtvi mŕtvi (stierka)
 - regionalista - stromy Zemplína
 - Andrej Oľáh - Tri vody (stierka o SNP)
 - regionalista - stromy Liptova
 - Vojtech Mihálik - Zvezdy pre dážď samotou

Život a zachovanie autorkej identity

- Milan Rúfus, Miroslav Valach
 - 50-60. roky - vstup do literárnej súčiny
 - odmietajú skutočnosť kolektívneho videnia sveta národného soc. režimu
 - do popredia - človek - složitý a intímny svet, problémy, osud
 - básnické zbierky (bs. sb.)
- Milan Rúfus
 - bs. sb. až do smrti - prvé dielo * (dôstojnosť)
 - tradičné témy (príroda, rovin, láska, vojna, mier)
 - vojna - utrpenie - nebezpečenstvo, po pomutí je človek - jeho vnútro, dopady
 - láska - milovanie, putovanie, prechádzanie citov, bolesť, smútok
 - mužské prežívania po odchode ženy
- náuky tvorby
 - v popredí jednotlivce
 - biblické a kresťanské motívy
 - domov a príroda - motívy
 - folklórne motívy
- zbierky Chlapci majú dušu, žvony
 - nameranie sa na jemnosť
- Nový presvedčenie - svet vedel napomáhať
 - inšpirovaný Dobšinským
 - knižný rozprávkový
 - ľubovní večery
 - modlitby
 - ľudnícky - lyrický rozprávkový a dieťaťom, konfrontuje s dieťaťom
 - voju sladkú životnú skúsenosť
- v neskoršej tvorbe využíva ľudské verš (výrok)

- Mikoslav Kalich
- redaktor Mladá fronta, šéfredaktor časopisu Romboid
- život slovenských spisovateľov
- minister kultúry, poslanec
- zbierka Dobytek - odmietol schematicismus - debata
- v popredí je človek - intímny svet, pocity, láska
- knihy, tvorby
 - lyrický hrdina - prechádza sklamaním, smútkom
 - Láska - vzťah muža a ženy - plný napätia
 - malý román / básnická reč
 - metafora - moderná vyvolávajúca
 - básnik počína s inteligentným čitateľom
 - hrať a lubovať
 - mestské motívy
- svet pre deti - veľká vedieť napríklad
 - Veľká cestovná kniha pre malých cestovateľov
 - Do Transkávie
- zbierky Kpoko, Prírodný svet

Konkretisti / Literárna skupina (1957)

- na vznik sa podieľal M. Kalich
- Šach, Ondrej, Feldek, Mihalovic
- spája ich mesianizmus so schematicismom a zachovaním ideológie do liberality
- názov „Konkretisti“ - konkrétnosť, myšlienka, imaginácia
- knihy:
 - experiment v poézii, nadhľad na poetismus
 - obrazné pomenovania, symbolika, metafora
 - vnímanie sveta cez smysly, obraznosť
 - vyhýbajú sa priamemu vyjadreniu citu
 - robia najväčšiu konkrétnu vec okolo seba (mesiac - „luna“, ruky, nohy, kamery)
 - v popredí detail, nie celok
 - motívy - deštivosť, luna, bežné predmety

skladka - Linča, Gulisko

a, c, b, a, b, a, etc

sed 20 19 č. 7683 uh. 3 (chodca)

1. c 2. a 3. g 4. c 5. d 6. b 7. s 8. p 9. a 10. x

sed 20 18 č. 8218 uh. 4

1. c 2. a 3. b 4. b 5. a 6. b 7. s 8. p 9. a 10. x

sed 20 11 č. 7287 uh. 5

1. b 2. a 3. a 4.

-- muck bráno a veršů, rukovet' bigný

- enumeracia, obmievania detailov

- Ján Ondruš - kameň

- každý mal vlastný umelecký program

Časová os

- Ivan Laučík, Peter Repka, Ivan Štrpka - 1. etá, 2. etá, 3. etá

- odmietli dovŕdať svoj (svojím) štýlom a M. V. V. V.

- zhromažďovali sa okolo časopisu Mladá tvorba

- prvý manifest - Najväčší anjel - celoslovenské posolstvo

- manifest - Otvorení slovenských slávikov

- kritika schematickej, kasabovanej literatúry

- kritika vtedajšieho autorského prostredia, tvorby

- individuálna tvorba každého

- Ivan Štrpka

- Ján Laučík - zbierka básní

- revolučné dielo

- Ján Laučík - básnik, mysliteľ, ironizujúci a parodizujúci básnik, básnik

- pripomienka dadaistického básnika Ján Laučík

- otvoril problém totalitnej moci a jazyka

Zobuď deň, radi by sme Vaš požiadali
~~písať Vám auto a správu, keďže by sme Vás radi~~
požiadali o vysadenie zelene v okolí električkových sietí
na sújemnenie cestovania električkov.
Vopred Vám ďakujeme za Vašu odpoveď.

odovzdateľ: Meno, Adresa

odovzdateľ Príjemník Meno Adresa

Vec: Žiadosť o vysadenie zelene v okolí električkových sietí

Žiadam Vás o vysadenie zelene v okolí električkových
sietí na sújemnenie cestovania električkov.

Y pozdravom

Meno (Podpis)

SNÁHA O ZACHOVANIE AUTORSKEJ IDENTITY RÚFUS - VÁLEK

OPAKOVACIA 2
SLOVENSKO (SEM)

*Žalob - veľká cestovná horúčka pre malých cestovateľov
Do Grambánie*

1. POROVNAJ tvorbu Rúfusa a Váleka.

Aký má Rúfus vzťah k ľudovej tradícii? Ako Válek
zobrazuje vzťah mužů a žien? Dokedy na textoch.

Predstav tvorbu pre deti oboch autorov.

Žalob - porušuje medzery (aj jablko)

Jablko

Jablko zo skrine sa skotúľalo na zem.
Tak si zbal svoje veci a môžeš ísť.

Oprela sa chrptom o dvere
a vykrikla očami:
Preboha ťa prosím, nie!
Ale ja som vedel, že mám toho dosť;
vstal som,
zdvihol som jablko,
zaprášené a ešte zelené,
a položil som ho na stôl.
Neprestávala prosiť, prišla ku stolu,
plakala.
Pozerala na mňa, utierala jablko,
plakala.
Až som jej povedal: Polož to jablko a choď!

Udalosti sa zbehli, ako som predpokladal.
Čo na tom záleží, že v inom poradí!
Otvorila dvere,
zbledol som a povedal som: Zostaň!
Ale ona si zbalila svoje veci a odišla.

Jablko zo skrine sa skotúľalo na zem.

M. Válek: Dotyky (1959)

M. Válek: Smutná ranná električka

Smutná ranná električka
a ja v nej a ja v nej
už ma vezú
ako v rakvi sklénenej
Smutno zvoní pred nami
a za nami smutno zvoní
smutné zvonce v smutnom dni,
smutný sprievod pohrebný.²

*Rúfus - porušuje ľudskú, národnú morálnu
česť v ľudskej tradícii, domov opúšťa
sedropliva, láska - porušuje, opúšťa
melanchol' citov, bolesti, mája premenilo
na ošklivé stavy*

Slová

Zasa ma báseň trápila. No ani
vo chvíli kríža, keď naň pribíjaný
jej skobami cez dlaň už zavretú,
striedavo plakal, striedavo som škripal
zubami ako odloženým peroň,
ktoré už nemá krvi na vetu –
ani vtedy som nevzal späť to staré:
„Nedovoľ, Pane, aby z mojich úst
raz vyšlo slovo bezo mňa. A len svoje,
pohrdajúc ľudskou potrebou,
obcovoľ¹ v nich samo so sebou.

M. Rúfus: Neskorý autoportrét (1992)

M. Rúfus: Zvony detstva

Vždy príde deň, keď deti zjedia kľúč
od dverí tajomstva. Už ho nevrátia
Už ho nevydajú, už v nich zapadé
čo deň to hlbšie a neprekročia prah
zavretých dverí už nikdy viac.
Tú čiaru,
za ktorou jedenie sa stáva vedením
Už nikdy viac.
A z ukradnutých zvonov
špina čas razí falšované mince
a kupuje, čo z detí ostalo.
Tak umierame všetci pred tou bránou
Tak na Hromnice občas mrznú prahy
v mrazivej noci na prah kladú hlavu
a oči stále na kľúčke...¹

2. Napíš žiadosť mestu Bratislava, aby vyсадilo strom v okolí elektr. trati a tak sprijemilo cestovanie električkou

OPAKOVAČKA 3.
KONKRETISTI
OSAMELÍ BEŽCI

LITERATÚRA
PO R. 1945
SLOVENSKO

- ① ČO SPÁJALO AUTOROU TRNAVSKEJ SKUPINY?
PREČO ICH NAZÝVAME KONKRETISTI?
UVEDŤ MENÁ AUTOROV.

- ② VYPÍŠ ZNAKY TVORBY KONKRETISTOV. AKÉ
MOTÍVY NACHÁDZAME V ICH DIELACH? PRACUJ
S TEXTOM

konkretnosť, myšlienky, imaginácia, experimentálnosť,
nevyjadrovanie čísl

luna, nôž, ruka, kamen

- ③ NA STRÁNKACH KTOREHO ČASOPISU SA OBJAVUJÚ MENÁ
OSAMELÝCH BEŽCOV? *mladá tvorba*

- ④ ZA ZÁKLADNÉ TEXTY OSAMELÝCH BEŽCOV MÔŽME POVAŽOVAŤ
DVA MANIFESTY Z R. 1963 A 1964.

PRVÝ MANIFEST BOL CENZÚRNE POZASTAVENÝ. UVEDŤ

NÁZVY MANIFESTOV A OBSAHOVO PRIBLIŽ (CHARAKTERIZUJ)
DRUHÝ MANIFEST. PRACUJ S TEXTOM.

návrhy anjelov, predstavy najväčších slávikov

5) UVEDĚNĚNÍ AUTORŮV, KTERÝCH ZARADÍME
MEZI OSAMELÝCH BEŽCŮV.

6) PŘÍBLÍŽ TVORBU IVANA ŠTRPKA.

Momentky

So sebou nosím malú čiernu skrinku,
v ktorej mihom strácajú sa
ľudia, veci a krajiny –
a potom z tej ostrej vývojovej tmy
vyplávajú späť, vracajú sa ako živí.
Dychtivé ruky, cudzie mestá. Vtáci.
Deti. Deti a zase deti. Kus tváre. Letná cesta.
Akýsi muž – nedočkavý archeológ – vykopáva
rýchle autá
zo závejov iskrivého snehu.
Občas sa v tej tme čosi celkom stratí.
Tu – rozosmiati kamaráti na končiari,
tam zase na neostrej fotke z konca minulého leta
sa odraz slnka v našom okne
akosi príliš, príliš kriví.

So sebou nosím
tú malú čiernu skrinku,
v ktorej mihom strácajú sa
ľudia, veci a krajiny.
Občas sa v tej tme čosi celkom stratí.
Tu – rozosmiati kamaráti na končiari,
tam zase na neostrej fotke z minulého leta
je tvoj pohľad dnes už
akýsi príliš sivo snivý.

So sebou nosím malú čiernu skrinku,
v ktorej mihom strácajú sa
ľudia, veci a krajiny –
a potom z tej ostrej vývojovej tmy
vyplávajú späť, vracajú sa ako živí.

D. Hrsinu – I. Štrpka: Momentky (198

Sonet o vtákovi čáťakovi

Na cestách Indiou som videl vtáka
čo v suchých dobách spáva nečinne
a s nežnou zlosťou doby dažďov čaká
Z nádoby neba vie piť jedine

Čáťaka vtáka nepriláka mláka
hoci sa kúpe v nej tieň broskyne
Keď dažde nejdú v ňom je sila taká
že radšej múdрым smädом zahynie

Tá podobnosť Ach koho pripomína
Lenivá hlava Čas sa nad ňou mŕňa
V jazmine spí a krásne má sny

A dažde nejdú Jeho dažde nejdú
Tá podobnosť Spí tichý sluha smädu
Úbohý čáťak Básnik bez básní

L. Feldek: Jediný slaný domov (1961),
verzia z roku 1984

Odmietame, a to treba zdôrazniť so všetkou
opovážlivosťou hneď na začiatku, zaradiť sa discipli-
novane na miesto vyhradené pre nás naším bio-
logickým vekom v početnom zástupe slovenských
poetov našich, lýronoscov, tých priškrtých
slávikov, budovateľov rána, ospevovateľov,
pofrkáňch maltou, zvolna stúpajúcich na Parnas
slovenský náš, zaujmúc tam po preriednutí vlasov
svoje pomyselné tróniky a tróny, kde sa už ujali
osvietenej vlády žijúci klasici a laureáti, rozhliada-
júc sa po šťastnej domovine. Hľa, hlas národa.

Ignorujeme bočné chodníčky a odbočky
avantgardy v medziach zákona (aj vlastnej
pohodlnosti a nedostatku ducha).[...]

V celej súčasnej poézii nejestvujú, s výnimkou
Válka a dnes už bývalej Trnavskej skupiny, žiadne
ucelené koncepcie tvorby a s nimi indiferentné
koncepcie seba a sveta. [...]

Cestu šíleným motocyklistom!

V skutočnosti to potom vyzerá asi takto:
Na hipodróme slovenskej literatúry dlhé roky
klusajú spanilí jazdci, dôstojne sa pohupujú
v sedlách, nevediac, že kone poézie im spod
nich ušli ešte na štarte. (Pravdou je, že jazdci
sú bez koní.) Ich fotografie sú však v šlabikároch
a v halách univerzít, ich nacionálne

MANIFEST
OSAMELÝCH BEŽCŮV